

Vergaderjaar 2014–2015

21 501-33

Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie

Nr. 538

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 april 2015

Bijgaand ontvangt u de geannoteerde agenda van de informele Energieraad die op 15 en 16 april plaatsvindt in Riga, Letland. Het informele karakter van deze Raad impliceert een vrije gedachtewisseling zonder besluitvorming. De informele Energieraad sluit aan op de informele Milieuraad van 14 en 15 april, zie hiervoor de geannoteerde agenda voor de informele Milieuraad die de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu uw Kamer heeft toegezonden (Kamerstuk 21 501-08, nr. 560).

Het Letse voorzitterschap heeft een drietal onderwerpen geagendeerd: hernieuwbare energie in relatie tot biodiversiteit, energie-efficiëntie van de warmte- en koudevoorziening en regionale samenwerking.

In de ochtend van 15 april zal in een gezamenlijke sessie met de informele Milieuraad worden gesproken over hernieuwbare energiebronnen in relatie tot het behoud van biodiversiteit. Hierbij wil het Letse voorzitterschap bespreken hoe de EU haar leiderschapspositie op het gebied van hernieuwbare energie kan behouden, zonder dat dit leidt tot verlies aan biodiversiteit in de wereld.

In de middag van 15 april zal van gedachten worden gewisseld over energie-efficiëntie in de warmte- en koudevoorziening. De discussie zal zich richten op de noodzakelijke acties die nodig zijn om investeringen en innovatie te bevorderen. Deze gedachtewisseling dient als inbreng van de Raad aan de Commissie met het oog op de nog te verschijnen strategie van de Commissie over de warmte- en koudevoorziening.

Op 16 april zal de informele Energieraad spreken over regionale samenwerking. Het Letse voorzitterschap wil ervaringen uitwisselen op het gebied van huidige regionale samenwerkingsinitiatieven. Met deze

gedachtewisseling wil het voorzitterschap een Raadsbijdrage leveren aan de ontwikkeling van een voorstel door de Commissie over de governance van de Energie Unie.

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp

Hernieuwbare energie in relatie tot biodiversiteit

Ten eerste zal de informele Energieraad in een gezamenlijke sessie met de informele Milieuraad spreken over het behoud van biodiversiteit in relatie tot de ontwikkeling van hernieuwbare energie. Tijdens de informele Milieuraad is biodiversiteit ook als afzonderlijk onderwerp geagendeerd. Het Letse voorzitterschap wil in de gezamenlijke sessie van gedachten wisselen hoe te komen tot een gebalanceerde en synergetische aanpak, waarbij de ontwikkeling van hernieuwbare energie wordt gestimuleerd zonder dat dit leidt tot verlies aan biodiversiteit in de wereld.

In de mededeling over de Energie Unie van februari jl. heeft de Commissie de ambitie uitgesproken om marktleider te worden op het gebied van hernieuwbare energie. De Europese Raad van oktober 2014 (Kamerstuk 21 501-20, nr. 922) heeft zich tot doel gesteld om in 2030 27% hernieuwbare energie op Europees niveau te realiseren. De ontwikkeling van hernieuwbare energie is essentieel voor zowel de energievoorzieningszekerheid als voor het tegengaan van klimaatverandering. Tegelijkertijd vormt behoud van biodiversiteit de basis voor een duurzaam economisch systeem.

Nederland ziet de toenemende inzet van hernieuwbare energie als een positieve ontwikkeling in relatie tot behoud van biodiversiteit. Klimaatverandering, mede veroorzaakt door het gebruik van fossiele brandstoffen voor energieopwekking, is een grote bedreiging voor de biodiversiteit in de wereld. Het maken van de transitie naar een CO₂-arme economie is de primaire wijze om klimaatverandering tegen te gaan. De transitie naar een CO₂-arme economie met 80–95% CO₂-reductie in 2050 is dan ook de samenbindende koers voor Nederland en Europa. Deze transitie is ingezet met het vaststellen van de klimaat en energiedoelen voor 2030 door de Europese Raad van oktober jl.

Nederland vindt het daarbij van belang om de productie van hernieuwbare energie zelf ook op duurzame wijze te realiseren, waarbij dit niet ten koste gaat van biodiversiteit. In de Rijksnatuurvisie Natuurlijk Verder, die in april 2014 naar uw Kamer is gestuurd (Kamerstuk 33 576, nr. 14), worden de maatregelen genoemd die Nederland neemt om tegemoet te komen aan internationale en Europese afspraken over de instandhouding van biodiversiteit. Het is dan ook bemoedigend dat de Commissie in haar voorstel voor een Energie Unie heeft aangekondigd dat er in 2016–2017 een nieuw wetgevend voorstel komt voor hernieuwbare energie om het Europese doel van 27% hernieuwbare energie in 2030 te realiseren, inclusief voorstellen over duurzaam gebruik van biomassa. Biobrandstoffen die worden ingezet voor het halen van de doelstellingen van de Europese richtlijnen hernieuwbare energie (RED) en brandstofkwaliteit (FQD) moeten voldoen aan de duurzaamheidscriteria van deze richtlijnen. Deze criteria zijn vooral gericht op de bescherming van biodiversiteit. De duurzaamheidscriteria voor vaste biomassa voor energietoepassingen zijn in Nederland als subsidievoorwaarde voor enkele categorieën van de SDE+ 2015 opgenomen. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu zal in 2015 een traject starten om de criteria in wetgeving te verankeren. Nederland zal tijdens de informele Energieraad van andere lidstaten vernemen hoe zij aankijken tegen de relatie tussen hernieuwbare energie en biodiversiteit.

Ten tweede zal de informele Energieraad spreken over energie-efficiëntie in de warmte- en koudevoorziening. Hieronder vallen de verwarming en koeling van de gebouwde omgeving en de warmtevoorziening voor industrie, chemie en tuinbouw. In de Europese Raad van oktober 2014 (Kamerstuk 21 501-20, nr. 922) zijn in het kader van het klimaat- en energiepakket 2030 conclusies aangenomen voor een indicatief energie-efficiëntie doel van 27% voor de EU. Doel van de bespreking in de informele Energieraad is het ontwikkelen van een beeld over de warmte- en koudevoorziening en de acties die nodig zijn investeringen en innovatie te bevorderen. Het Letse Voorzitterschap wil de informele Energieraad benutten om de Commissie inbreng mee te geven voor toekomstige initiatieven op dit terrein.

De Commissie zal naar verwachting in de tweede helft van dit jaar een strategie over het faciliteren van investeringen in de warmte- en koudevoorziening presenteren. Recentelijk heeft de Commissie in haar voorstel voor een Energie Unie benadrukt dat de warmte- en koudevoorziening verantwoordelijk is voor het grootste deel van de energiebehoefte binnen de EU. Volgens de Commissie zijn er op het gebied van energie-efficiëntie juist in deze sector nog grote stappen te zetten. Dit kan leiden tot lagere kosten voor consumenten en bedrijven en verbetering van de energievoorzieningszekerheid. De energiedoelstellingen die gelden voor 2030 en de wens om minder afhankelijk te worden van de import van fossiele energie, vragen volgens de Commissie om acties voor besparing en verduurzaming van de warmtevraag.

Nederland onderschrijft het belang dat de Commissie geeft aan de warmte- en koudevoorziening en investeringen en innovaties op dit vlak, zoals blijkt uit de warmtebrief die recent aan uw Kamer is toegezonden (Kamerstuk 30 196, nr. 305). Nederland ziet vermindering van de warmtevraag als een eerste stap op weg naar een duurzame warmtevoorziening. Besparing is van groot belang voor het behalen van de doelen uit het Energieakkoord en de Europese klimaat- en energiedoelstellingen, voor de internationale concurrentiepositie van de industrie, voor de energierekening van huishoudens en voor de leveringszekerheid. Nederland wil versneld inzetten op een verdere verduurzaming van de warmtevoorziening door verdere besparing, gebruik te maken van restwarmte en meer duurzame warmte. Nederland is hierbij van mening dat de rol van warmte en de daarvoor benodigde infrastructuur als een integraal onderdeel van het totale energiesysteem moet worden gezien.

Regionale samenwerking

Het Letse voorzitterschap nodigt de informele Energieraad uit ervaringen te delen op het gebied van regionale samenwerking, en wil van gedachten wisselen over de wijze waarop dit kan bijdragen aan het verbeteren van het Europese energiebeleid. In de Europese Raadsconclusies van oktober 2014 (Kamerstuk 21 501-20, nr. 922) wordt het belang van regionale samenwerking onderschreven om de EU-energie-doelen te realiseren. In deze Europese Raadsconclusies is tevens opgenomen dat er aandacht moet zijn voor het bevorderen van regionale samenwerking in het nog vorm te geven governance systeem. Het Letse voorzitterschap wil tijdens de informele Energieraad *best practices*, knelpunten en het potentieel van regionale samenwerking inventariseren. De discussie levert op deze wijze een bijdrage van de Raad aan de ontwikkeling van een voorstel door de Commissie over de governance van de Energie Unie.

De Commissie ziet net als Nederland meerwaarde in regionale samenwerking als belangrijke stap richting de vervolmaking van de interne energiemarkt. Het komt onder meer terug in het voorstel van de Commissie voor een Energie Unie, inclusief de governance hiervan. Daarnaast komt de Commissie naar verwachting eind 2015 met een strategie voor versterkte regionale samenwerking.

Nederland ziet regionale samenwerking en marktintegratie als een goede manier om de doelstelling van een betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam energiesysteem dichterbij te brengen en als opstap naar een volledig geïntegreerde Europese energiemarkt. De kracht van Nederland is immers dat we langdurig en consistent hebben ingezet op vormgeving en concrete verbetering van de interne Europese energiemarkt, in het bijzonder op de regionale Noordwest Europese markt. Nederland wil daarom tijdens zijn EU-voorzitterschap in de eerste helft van 2016 concreet werk maken van regionale samenwerking. Er is nog veel te winnen aan efficiëntie door hier echt werk te maken, bijvoorbeeld op het gebied van het inpassen van duurzame energie, op het gebied van leveringszekerheid en met de genoemde verdere verbetering van de interne markt. De informele Energieraad biedt een goede gelegenheid om de mogelijkheden van regionale samenwerking samen met andere lidstaten en de Commissie verder te verkennen.

Nederland heeft veel ervaring met regionale samenwerking op het terrein van elektriciteit en gas. Sinds 2005 werkt Nederland in regionaal verband samen met de andere Benelux landen, Frankrijk en Duitsland in het Pentalateraal Forum (zie ook Kamerstuk 21 501-33, nr. 535). Inmiddels zijn ook Oostenrijk en Zwitserland aangesloten. In 2013 hebben de ministers van de deelnemende landen een politieke verklaring opgesteld met een mandaat voor verdergaande samenwerking op het terrein van marktintegratie en leveringszekerheid. Er is echter ook nauwe betrokkenheid van toezichthouders, TSO's en marktpartijen waardoor breed draagvlak wordt gecreëerd voor verdere integratie van energiemarkten in onze regio.